

АЛҒЫС-ХАТ

Ақпарат комитеті KZ24VPY00063714

ISSN 2959-3301

Мемлекеттік және ұлттық дамудың жаңа сапалық деңгейіне көтеріліп келе жатқан еліміздің білім сапасы, ұлттың бәсекелік қабілеті жоғары болуы үшін ел ертеңі бүгінгі жас ұрпаққа сапалы білім мен саналы тәрбие берудегі жемісті еңбегі үшін

Анаркүл Шолпан Мұхамедкүлқызына

алғысымызды білдіреміз

Е. А. Гастанов, директор

№ 1781 (05)

Шымкент, 2024

Ақпарат комитеті KZ24VPY00063714

ISSN 2959-3301

СЕРТИФИКАТ

Анарқұл Шолпан Мұхамедқұлқызы

«ПЕДАГОГИКА ЖАҢАЛЫҚТАРЫ»

Республикалық ғылыми - әдістемелік журналында

«Педагогтың цифрлық мәдениетін қалыптастыру»

атты материалды жариялағанын растайды

№ 1780 (05)

Шымкент, 2024

айырмашылықтарын талдауға және анықтауға мүмкіндік береді. Үштік үш құбылыс арасындағы жүйелік байланыстарды көруге және жақын орналасқан екі салыстырмалы объектінің немесе құбылыстың ұқсастығын көрсетуге көмектеседі.

Себеп пен салдар органаизерлері. Бұл визуалды құралдар құбылысты және себеп-салдар байланыстарын көрсетуге көмектеседі. Оларға «Балық сүйегі», «Тізбектер», «Әсерлер», «Себептер мен әсерлер», «Деректер мен пікірлер», «Мәселелер мен шешімдер» әдістері кіреді. Олар білім алушыға оқиғалар мен салдарды анықтауға, түсінуге және есте сақтауға мүмкіндік береді. «Оқиғаға қандай факторлар себеп болды?», «Түрлі факторлар арасында байланыс бар ма?», «Оқиғаға себеп болған факторлар мен оның себебін анықтайтын факторлар әртүрлі ме?» деген сұрақтар арқылы тапсырманы құрастырыңыз.

Талқылау органаизерлері. Әдетте бұл толтырылуы керек 2-4 бос ұяшықтары бар кестелер немесе суреттер. Дәлелдеуді ұйымдастырудың ең танымал әдістері - SWOT талдау, PEST талдау, RAFT кестесі, БББ (білемін, білгім келеді, білдім), «Борт журналы», «Идеялар дөңгелегі».

Тұжырымдамалық органаизерлер. Ең қиын түрі, өйткені ол пәнді терең білуді және басқа объектілермен қарым-қатынасты түсінуді қажет етеді. Оларға «Өрмекшінің торы», «Ақыл-ой картасы», «Себеп картасы», «Алақан», «Тұжырымдамалық карта» органаизерлері кіреді. Бұл органаизерлер негізгі идея мен түрлі ықпал ету факторларының, себептіліктің және тармақталудың кезеңділігі арасындағы логикалық байланысты анықтауға көмектеседі. Негізгі сұрақтар: «Қандай санат қарастырылуда?», «Ішкі санаттар дегеніміз не, олар бір-бірімен қалай байланысады?», «Негізгі идеяның сипаттамалары қандай?», «Сипатталған пәннің функциялары қандай?».

Демек білім беру тұлғаның құзыреттілігіне бағытталу қажет, яғни оқыту үрдісі саналы құрастырылған іс-әрекет тізбесі мен оқушының ойлауын, жадын, қиялын, қабілет, қасиеттерін заңды дамытатын амалдардан тұрып, тұлғаны дамыту керек. Оқушы құзыреттілігі оның білімді қолдана білуімен көрінеді. Білімді игеру - екі процестің үйлесімді жұмысы арқылы жүзеге асады. Олар: вертикалды интеграция: бір пәнге қатысты әр түрлі деңгейде тұратын білім мен дағдыны байланыстыру; горизонталды интеграция әр пәнді оқып үйрену барысында қалыптасқан қабілеттер мен құзырлықтардан құрастырып пайдалануға негізделген. Бұл екі процесті ұсынған автор К.Рожье пікірі бойынша, оның жүзеге асыруы интеграциялық ситуацияларды құрастырып оны шешу үшін оқушылар интеграциялық іс-әрекет жасау керек дегенді айтады.

ПЕДАГОГТЫҢ ЦИФРЛЫҚ МӘДЕНИЕТІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Түркістан облысы, Келес ауданы №52 С.Бегалин атындағы жалпы орта білім беретін мектебінің биология пәні мұғалімі

Анарқұл Шолпан Мұхамедқұлқызы

Цифрлық қоғам - адамдардың өмір жағдайына, олардың біліміне және жұмысына, сонымен қатар мемлекет, бизнес және қоғам арақатынасына ақпараттық-коммуникациялық технологиялар арқылы шешуші әсер ететін, қоғам өмірінің барлық салаларында білім мен ақпараттық доминантты рөлімен ерекшеленетін өркениет дамуының заманауи кезеңі. Қазіргі заманғы постиндустриалды дәуірдегі ақпарат - әлеуметтік үрдістердің жұмыс істеу негіздерінің бірі және ақпарат алмасу осы процестер арасындағы қарым-қатынастың шарты болып табылады.

Ақпараттық кеңістік жаһандық желі арқылы географиялық, саяси шекараларды еңсеруге мүмкіндік бере отырып, мәдениеттің әлемдік құндылықтарын әркімге ұғыну үшін қолжетімді етеді және адам өмірінің экономикалық саласын виртуалдандырып, адам мүмкіндіктерін кеңейтеді. Ақпараттық ағындардың таралу жылдамдығы қоғамдық үрдістер мен жеке тұлғаның өмірін жаппай цифрландыру ахуалына алып келеді.

Мәдени парадигмалардың ауысуы біздің көз алдымызда нақты уақыт жағдайында орын алып жатыр. «Ақпараттандыру» термині өзекті болып, бүгінгі ұрпақ цифрлық форматқа бейімделуде. Олар қалыптасқан құндылықтар жүйесі бар дәстүрлі мәдениет форматын сандар мен пайда болған салдар арқылы қабылдайды. Мысалы: клип мәдениеті, экрандық мәдениет, компьютерлік ойындар мәдениеті. Біртұтас қазіргі цифрлық мәдениетті анықтайтын негізгі феноменге дербес компьютер және барлық цифрлық құрылғыларды, яғни интернет, жасанды интеллект, жүйелік және қолданбалы бағдарламалық қамтамасыз ету, компьютерлік графика және виртуалды шындық жүйелері, дәстүрлі коммуникация құралдарының цифрлық форматтарын жатқызуға болады.

Цифрлық мәдениет келесі жағдайларда қалыптасады:

- әртүрлі ақпарат көздерінен қажетті деректерді іздеу қабілетінде;

- өз қызметінде компьютерлік технологияларды пайдалану мүмкіндігі болғанда;
 - өзінің кәсіби қызметінде ақпараттық процестерді ажырата білу және оларды басқаруда;
 - түрлі ақпаратпен жұмыс істеудің практикалық тәсілдерін меңгеруде;
 - ақпаратпен жұмыс істеудің моральдық-этикалық нормаларын білуде.
- Сонымен бірге цифрлық мәдениетті төмендегідей анықтай аламыз:

- біріншіден, коммуникативтік механизмді қамтитын техникалық жүйелерде іске асырылған цифрлық кодтауға негізделген қазіргі заманғы қоғамның құндылықтары ретінде;
- екіншіден, цифрлық дәуірдің мәдениетімен байланысты тәжірибелерді, адам қызметінің формаларын өзгерту жүйесі ретінде;

- үшіншіден, қалыптасатын тұрақты әлеуметтік-саяси қасиеттер мен жеке тұлғаның қасиеттерінің жиынтығы, белгілі бір цифрлық ортада мінез-құлықтың стереотиптерін қабылдау (немесе қабылдамау), жалпы қарым-қатынастың қандай да бір әдеттерін бекіту және ақпаратпен жұмыс істеу.

Цифрлық білім беруге және цифрлық экономикаға жаһандық көшу цифрландыру процесі тиімділігінің белсенді өсуін тікелей көрсетеді. Табысты цифрлық экономика мен білім беруді құру біздің еліміздің ғана емес, бүкіл әлемнің мемлекеттік саясатының маңызды басымдықтарының бірі болып табылады.

Білім беру процесін цифрландыру қазіргі заманғы жағдайларға қарай қалыптасатын білім беру процесін және білім беру процесіне енгізілетін қазіргі заманғы техникалық құралдарды өзара трансформациялауды білдіреді.

Білім беру үдерісін өзгертудің мақсаты барынша тиімді цифрлық технологияларды қолдану болып табылады. Өз кезегінде, білім беру саласындағы технологияларды дамытудың мақсаты оларды толық бейімдеу және қойылған педагогикалық міндеттерді барынша ыңғайлы шешу үшін оқу процесіне барынша ыңғайлы енгізу болып табылады.

Білім беруді цифрландырудың артықшылықтары заманауи технологияларды енгізу процесінің басталуымен мекемелердің білім беру мүмкіндіктері едәуір кеңейді. Атап айтқанда, корпоративті онлайн оқыту, инверттелген білім беру, Мобильді платформалардың барлық түрлері, микро оқыту және басқалары сияқты оқыту форматтары белсенді дамуда. Бұл білім алушының да, оқытушының да бір орынға ұқсастығы мен байланысуын қамтамасыз етеді.

Цифрлық дидактика қоғамды цифрландыру жағдайында білім беру процесін ұйымдастыруға бағытталған педагогиканың бір саласы. Бұл ғылыми пән дидактика үшін дәстүрлі принциптер мен негізгі ұғымдарды қолданады, бірақ оларды қазіргі шындыққа бейімдей отырып, оларды өзгертеді және толықтырады. Цифрлық дидактика оқытудың заманауи әдістері мен стратегияларын құрудың негізі болып табылады.

Цифрлық білім беру процесінің дидактикалық принциптері:

1. Үстемдік принципі сандық білім беру ортасында оқушының өзіндік оқу іс-әрекетіне бағытталған. Мұғалім оқу процесін ұйымдастырып, оқу процесінде оқушыға қолдау көрсетіп, көмектесуі керек.

2. Даралау принципі оқушының оқу мақсатын өз бетінше анықтауға, білім беру процесінің стратегиясын, білім беру бағдарламасын меңгеру қарқыны мен деңгейін таңдауға мүмкіндік береді. Мұндай тәсіл мұғалімге оқушының жеке даму көрсеткіштері мен оқу нәтижелерін бақылауға мүмкіндік береді.

3. Мақсаттылық принципі фокустың дәстүрлі дидактикалық принципімен сәйкес келеді: оқу процесінде белгілі бір оқушының білім беру процесінде алға қойылған мақсаттарға қол жеткізуді қамтамасыз ететін сандық технологияларды ғана қолдану қажет. Бұл принцип нақты білім беру мақсаттарының тиімділігі төмен педагогикалық технологиялар мен құралдарды пайдалануды білдірмейді.

4. Икемділік пен бейімділік принципі цифрлық білім беру процесінің жағдайларына байланысты жеке көзқарасты дамытуға мүмкіндік береді. Цифрлық білім беру процесі оқу материалын ұсыну тәртібі, тәсілі және қарқыны сияқты аспектілерді назарға ала отырып, бағдарламаны әрбір білім алушыға автоматты түрде бейімдеуге мүмкіндік береді. Сондай-ақ, бұл принцип мұғалімді қолдаудың деңгейі мен қолданылатын ескереді.

Оқудағы жетістік қағидасы беріктіктің дидактикалық принципімен сәйкес келеді және мақсаттарға жетуді, сонымен қатар білім мен дағдыларды толық игеруді талап етеді. Цифрлық білім беру процесінде біріңашы принцип "түсіндіру - бекіту - бақылау" дидактикалық тізбегіндегі соңғы элемент болып табылады. Мұғалім топтық және жеке бекіту формаларының оңтайлы арақатынасын мұқият қадағалайды. Сандық құралдар бұл процесті едәуір жылдамдатады және оны күнделікті етеді.

Ынтымақтастық пен өзара әрекеттестіктегі оқыту принципі (интерактивтіліктің дидактикалық принципінің аналогы) оқытушы мен білім алушы арасында белсенді көп жақты байланыс негізінде - нақты

және желілік - оқу процесін құруды талап етеді. Бұл принцип желілік оқытудың топтық формаларын қолдануды қамтиды.

Оқытудың өмірмен байланысының дәстүрлі дидактикалық принципімен тікелей байланысты практикалық бағдарлау принципі мақсаттар мен нақты нәтижелерді нақты реттеуді қажет етеді.

Әдебиеттер тізімі

1. Сергеева И. Л. Трансформация массовой культуры в цифровой среде / И.Л. Сергеева // Культура и цивилизация. - 2016. - Т. 6. - № 6А. - С. 55-65.
2. Соколова Н. Л. Цифровая культура, или культура в цифровую эпоху / Н. Л. Соколова // Междунар. журн. исслед. культуры. - 2012. - № 3. - С. 6-10.
3. Прокудин Д.Е. «Цифровая культура» & «Аналоговая культура» / Д.Е. Прокудин, Е.Г. Соколов // Вестн. СПбГУ. - Сер. 17. - 2013. - Вып. 4. - С. 83-91.

ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУҒА ИНТЕГРАЦИЯЛАУ

Шымкент қаласы, Т.Тәжібаев атындағы №47 мектеп-гимназиясының
дене шынықтыру пәні мұғалімі

Қалиев Кенжехан Коханбаевич

Технологияларды дене шынықтыруға интеграциялау физикалық жаттығуларды үйрету және игеру тәсілін түбегейлі өзгерту әлеуетіне ие. Цифрлық құралдар мен ресурстарды пайдалана отырып, педагогтар оқушылардың қатысуын арттырып, прогресті тиімдірек қадағалап, жеке оқытуды қамтамасыз ете алады. Алайда, технологияларды дене шынықтыруға енгізу олардың пайдасын барынша арттыру үшін шешуді қажет ететін белгілі бір қиындықтарды да тудырады. Мақалада технологияларды дене шынықтыруға интеграциялаудың артықшылықтары мен кедергілері қарастырылады және тиімді енгізу үшін практикалық стратегиялар ұсынылады.

Технологиялар дене шынықтыру сабақтарында оқушылардың қатысуы мен мотивациясын айтарлықтай арттыра алады. Интерактивті құралдар мен қосымшалар, мысалы, фитнес-трекерлер, геймификацияланған жаттығу бағдарламалары және виртуалды спорттық ойындар физикалық белсенділікті тартымды және қызықты етеді. Мысалы, кадамдарды, жүрек соғу жиілігін және күйдірілген калорияларды қадағалайтын фитнес-қосымшалар оқушыларды жеке фитнес мақсаттарын қоюға және оларға қол жеткізуге ынталандыруы мүмкін. Wii Sports немесе Just Dance сияқты геймификацияланған бағдарламалар жаттығуларды көңілді және бәсекеге қабілетті әрекетке айналдырып, дене шынықтыруға оң көзқарасты қалыптастырады [1].

Технологияларды дене шынықтыруға интеграциялаудың ең маңызды артықшылықтарының бірі - жеке оқытуды қамтамасыз ету мүмкіндігі. Құрылғылар мен фитнес-қосымшалар әрбір оқушының физикалық белсенділігі туралы деректерді жинап, оларды талдау арқылы жаттығу бағдарламаларын жасау қажеттіліктері мен физикалық дайындық деңгейлеріне бейімдеуге болады. Деректерге негізделген бұл тәсіл оқушыларға сәйкес келетін сынақтар мен қолдауды қамтамасыз етіп, үздіксіз жақсартуға ықпал етеді және шамадан тыс жүктемелер немесе жарақаттардың алдын алады. Мұғалімдер де осы деректерді қосымша ынталандыруды қажет ететін немесе жетістікке жетіп, жетілдірілген сабақтардан пайда көретін оқушыларды анықтау үшін пайдалана алады.

Технологиялар оқушылардың прогресін тиімдірек және дәлірек бақылауға мүмкіндік береді. Жүрек соғу жиілігін бақылаушылар, кадам санағыштар және мобильді қосымшалар сияқты құралдар нақты уақыт режимінде өнімділік туралы кері байланыс береді, мұғалімдерге жақсартуларды қадағалау және даму аймақтарын анықтауға мүмкіндік береді. Seesaw немесе Google Classroom сияқты цифрлық портфолиолар мен қосымшалар оқушылардың үлгерімін уақыт өте келе жазып, талдау үшін пайдаланып, мүмкін, бұл олардың прогресін бағалауды және оқытуды тиісті түрде түзетуді жеңілдетеді. Бұл үздіксіз бағалау барлық оқушылардың дене шынықтыруда жетістіктерге жетуін қамтамасыз етуге көмектеседі.

Интернет дене шынықтыруды жақсартатын көптеген ресурстарға қол жеткізуге мүмкіндік береді. Онлайн сабақтар, оқу бейнелері және виртуалды жаттығулар оқушыларды жаңа спорт түрлерімен таныстыра отырып, олардың физикалық белсенділігін кеңейтеді. YouTube және білім веб-сайттары сияқты платформалар дұрыс техника мен кәсіби спортшылардың кеңестерін көрсететін демонстрацияларды ұсынады, бұл әсіресе жаңа дағдыларды меңгеріп жатқан оқушылар үшін пайдаланып болуы мүмкін. Сонымен қатар, виртуалды шындық (VR) әртүрлі спорт алаңдарын зерттеуге арналған виртуалды экскурсиялар немесе түрлі физикалық белсенділіктерді модельдеу сияқты қызықты тәжірибелер жасай алады [2].